

ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ 1992 РОКУ У РЕФОРМУВАННІ СУДОВОЇ СИСТЕМИ. ПОГЛЯД КРІЗЬ ЧАС

УДК: 347.97/.99

О. З. ХОТИНСЬКА-НОР

*кандидат юридичних наук, доцент,
Вищий спеціалізований суд України
з розгляду цивільних і кримінальних справ*

У статті викладено авторський погляд на роль у реформуванні судової системи Концепції судово-правової реформи в Україні 1992 року, сформованій на підставі історико-правового аналізу змісту цього документа та наслідків його реалізації. Надано оцінку причинам, що зумовили необхідність реформ у сфері судової влади, а також охарактеризовано умови, в яких здійснювалося реформування судової системи. У контексті історичних особливостей розвитку держави виділено основні переваги та недоліки Концепції.

Ключові слова: *судова реформа, історія судової реформи, судова система, судова влада, розвиток судової влади.*

SIGNIFICANCE OF CONCEPT OF JUDICIAL AND LEGAL REFORM IN UKRAINE IN 1992 FOR JUDICIAL SYSTEM REFORMATION. VIEW THROUGH TIME

Khotynska-Nor O. Z.

Received: 20 Nov 2015.

Дослідження історії розвитку тих чи інших правовідносин, інституцій, процесів у контексті певного історичного періоду дає змогу проаналізувати та оцінити особливості їх формування, генези та сучасного формату.

Як слушно підмітив лауреат Нобелівської премії з економіки Дуглас Норт, «історія має значення. Вона має значення не просто тому, що ми можемо винести уроки з минулого, але й тому, що сьогодні і майбутнє пов'язані з минулим безперервністю інститутів суспільства. Вибір, який ми робимо сьогодні чи завтра, сформований минулим. А минуле може бути зрозуміле нами тільки як процес інституційного розвитку» [5, 12].

Тому щоб зрозуміти природу подій, які відбуваються нині у сфері реформування судової системи України, варто зазирнути в минуле судової реформи, аналіз якого продемонструє динаміку інститутів судової влади з урахуванням існуючих у певний історичний період розвитку української державності ідей, а також характеристики українського суспільства як соціального середовища, в якому функціонує судова система.

Серед наукових праць, в яких розглядаються питання розвитку судової системи у ретроспективі,

можна виділити роботи В. Бринцева, В. Бойка, О. Бойкова, В. Лебедева, С. Ківалова, Р. Куйбіди, В. Сердюка, В. Стефанюка, В. Сущенко, В. Шишкіна, О. Ющика та інших.

Метою цієї публікації є історико-правовий аналіз Концепції судово-правової реформи в Україні 1992 року, яка, на думку багатьох дослідників історії розвитку судової влади в Україні, поклала початок реформуванню судової системи нашої держави. Відразу зауважимо, що ми не ставимо собі за мету детально проаналізувати всі заходи, передбачені Концепцією, що в тією чи іншою мірою були реалізовані або ж залишились нездійсненими. Це є завданням істориків права. Нас цікавить характеристика найбільших невдач та досягнень судової реформи у контексті конкретних історичних умов, що дозволить прослідкувати певні закономірності та сформулювати відповідні висновки.

Розпочати наш аналіз варто з того, що підтримати позицію науковців, на думку яких, необхідність перетворень у вітчизняній судовій системі назріла значно раніше та вбачають її в контексті реформування судової системи Радянського Союзу [3, 13].

Якщо проаналізувати причини суспільного незадоволення соціалістичним правосуддям, то вони, на наш погляд, можуть бути сформульовані наступним чином.

У першу чергу, це абсолютна політична та ідеологічна заангажованість судової системи, її всебічна залежність та підконтрольність партійним органам. Система розподілу влади (законодавчої, виконавчої, судової) не функціонувала; усі функції різних гілок влади були присвоєні партократичною елітою. Відсутність таких важливих для життєздатності судової системи параметрів як незалежність і самостійність призвели до нестабільності

радянської судової системи і як наслідок – її розпаду, що було лише питанням часу.

Наступною причиною судової реформи був розвиток ринкових відносин господарювання. Перехід від планової до ринкової економіки, розвиток різних форм власності, у тому числі приватної, унеможливив вирішення спорів між суб'єктами господарювання попередніми способами та методами, що застосовувались в умовах планової системи господарювання. Таким чином, економічні реформи потребували змін у судовій системі країни.

Дійшов свого апогею процес деіндивідуалізації особистості, нівелювання суспільної свідомості. Тому демократизація багатьох суспільних процесів, зміни у соціальній шкалі цінностей та пріоритетах держави, її переорієнтація на права людини як стрижневий аспект розбудови правової держави вимагали від судової системи зміни її цільового функціонування. Оскільки, як зазначає О. Д. Бойков, справедливо звинувачуючи тодішній суд у дегуманізації, гарантії прав особи у судочинстві виявились скоріше надбанням теоретичних досліджень процесуалістів, аніж практики правозастосування [1, 48].

Наступна вагома причина судової реформи криється в обмеженій судовій юрисдикції, яка не сприяла авторитету судової влади. Значна кількість спорів розглядалася управлінськими органами, незаконні рішення яких порушували права громадян. Це диктувало потребу перетворення суду в універсального гаранта прав людини, спричиняючи розширення судової юрисдикції.

Ще одним фактором, що вимагав реформування судової системи, був невинуватий формалізм у здійсненні судочинства, спровокований необхідністю високих показників у боротьбі зі

злочинністю та міфологізацією радянського суду як «самого гуманного суду в світі».

Неправильна кадрова політика у сфері судової влади загострила проблеми складу суддівського корпусу, його невисокого професійного рівня. Рівень престижу суддівської професії був надзвичайно низьким і пояснювався низькою заробітною платою, високим навантаженням та незадовільним організаційним забезпеченням.

За таких обставин реформа судової системи була неминуча.

Перші «намітки» стосовно судової системи після проголошення незалежності України було зроблено в Законі України «Про правонаступництво України», ст. 4 якого передбачала, що органи державної влади і управління, органи прокуратури, суди та арбітражні суди, сформовані на підставі Конституції (Основного Закону) Української СРСР, діють в Україні до створення органів державної влади і управління, органів прокуратури, судів та арбітражних судів на підставі нової Конституції України. І хоча С. В. Ківалов вважає невиправданими посилання на цей нормативний акт як на перший, в якому була окреслена судова система нової країни, оскільки він не містив положень щодо реформування уже створеної системи [2, 70], на думку А. М. Москвич, яку ми також поділяємо, «саме в цьому Законі вперше визначена структура судової системи України» [4].

Це фактично означало, що Україна як самостійна та незалежна держава отримала у спадок свою судову систему, яка була елементом структури судової системи СРСР, разом з усіма пороками, що були притаманні останній, та які належало побороти.

Як ми вже описали, судова реформа була зумовлена глобальними перетвореннями у всіх сферах суспільного життя та

докорінними змінами суспільної свідомості. Зародження ідей правової держави та громадянського суспільства, відхід від міфічної ідеології, усвідомлення самоцінності особи, пошук ефективного механізму захисту прав людини – всі ті чинники, що формували нову ідеологію судової реформи, в якій на перший план виходить ідея формування незалежної судової влади.

Наукове забезпечення реформування судової системи потребувало розробки концепції судової влади, яка б враховувала нові підходи до її ролі та функцій у суспільстві.

Першим програмним документом, який прийнято вважати офіційною точкою відліку судової реформи в незалежній Україні, стала Концепція судово-правової реформи в Україні, схвалена Постановою Верховної Ради України від 28 квітня 1992 року (далі – Концепція).

Аналіз змісту Концепції свідчить про те, що це справді був перший глибоко продуманий, концептуальний документ, в якому прослідковуються системний підхід до питання реформування судової системи держави та використання наукової методології. Такий висновок ґрунтується на тому, що:

1) оперуючи статистичними даними, Концепція окреслює умови та фактори, що зумовлюють необхідність проведення судової реформи. Посилаючись на прийняття Декларації про державний суверенітет України і Акта проголошення незалежності України, затвердження верховенства закону, констатуючи наявність глибокої кризи в досліджуваній сфері, у Концепції наголошується на необхідності приведення судової системи у відповідність із соціально-економічними та політичними змінами, що відбулися у суспільстві. Таким чином, визнається наявний дисбаланс між існуючою судовою

системою та зовнішнім середовищем, в якому вона функціонує. Очевидно, що саме цей дисбаланс є першопрчиною змін та розвитку судової системи. Використання ж даних статистики свідчить про належний рівень інформаційного забезпечення судової реформи (статистичні дані дозволяють виявити наявні у суспільних відносинах диспропорції, вказати на існування певних тенденцій);

2) Концепція встановлює мету, завдання та принципи судової реформи, чільне місце серед яких посідає формування незалежної судової влади. І хоча формулювання завдань і принципів реформування можна критикувати, оскільки більшість із задекларованих принципів такими не є, а завдання є дещо «розмитими», суттєве значення має ідеологічне спрямування цілей судової реформи;

3) Концепція визначає системний підхід до реформування судової системи, передбачаючи не лише реформування системи судів, а й прокуратури, адвокатури та органів юстиції. Таким чином, на законодавчому рівні з'являються підстави для розвитку наукової категорії «судова система» у широкому розумінні як сукупності пов'язаних між собою інституціональних елементів, що перебувають у взаємодії;

4) Концепція передбачає поетапне реформування судової системи, в основі якого – послідовна, логічна реалізація запланованих перетворень. Об'єктивно, що акцент у першу чергу робиться на законодавчому забезпеченні судової реформи (потребі в створенні нового законодавства) як основи подальших структурних і функціональних змін з поступовим впровадженням заходів організаційного характеру. Цілком закономірним з точки зору розвитку реформаційного процесу є вивчення та узагальнення результатів судової реформи на її завершальному (третьому) етапі та окреслення напрямів

подальшого вдосконалення судової системи;

5) не залишилось поза увагою розробників Концепції питання ціни судової реформи, зокрема, такого його аспекту як раціональне розпорядження кадровими ресурсами судової системи. Останнє втілювалося у наголосі на тому, що «не буде дискримінації і приниження кваліфікованих кадрів суддів, прокуратури і слідчого апарату. Бережливе ставлення до цих людей є не тільки моральним обов'язком, а й необхідною умовою поступового переходу до правової держави»;

6) використання при розробці Концепції зауважень і пропозицій представників суддівського корпусу, наукових установ, окремих народних депутатів, суддів і працівників правоохоронних органів, про що безпосередньо зазначено у тексті Концепції, є показником конструктивного діалогу влади з представниками юридичної спільноти, здатного забезпечити формування оптимальної стратегії судової реформи.

Попри наведені однозначно позитивні моменти, методологічно Концепція не була позбавлена недоліків, найочевиднішим серед яких була відсутність строків реалізації передбачених Концепцією заходів. Це перетворювало її на суто ідеологічний документ, суттєво зменшуючи шанси на її повну послідовну реалізацію. Як зауважує В. Суценко, через те, що Концепція не має означених термінів (хоча б орієнтовних) її втілення в життя – відсутній критерій її оцінювання з точки зору ефективності, послідовності та своєчасності. Крім того, відсутність термінів, строків, на його думку, дає можливість розтягнути її виконання в часі на роки, що фактично і відбулося в дійсності, коли вже самі положення Концепції застаріли і були взагалі не потрібні [7]. Можливо саме з цієї причини судова реформа пішла не шляхом неухильного поступового

втілення ідей Концепції, а шляхом фрагментарних змін діючого на той час законодавства.

Окремі положення Концепції з позиції сьогодення видаються наївними та утопічними. Однак пояснення цьому можна знайти у словах В. Стефанюка, який наступним чином охарактеризував роботу з підготовки Концепції: «Крім великого бажання, ентузіазму, концентрації знань та ідей в цій роботі була присутня значна частка романтизму, властивого народним депутатам того скликання, які прагнули втілити в життя ідеї правової держави, поділу державної влади та встановлення незалежної судової системи» [6].

З точки зору змістового навантаження, Концепція містила низку ключових для реформування судової системи моментів: а) було сформовано чітку систему поглядів на судоустрій країни та принцип спеціалізації; б) закладено нові основи правового статусу суддів; в) окреслено перспективи розвитку процесуальної форми захисту прав особи; г) визначено стадії перевірки законності та обґрунтованості судових рішень в апеляційному та касаційному порядку; д) вказано орієнтири реформування органів розслідування, прокуратури, адвокатури та Міністерства юстиції.

Однак очевидною є дещо одностороння орієнтація Концепції на кримінальну сферу судочинства (що можна пояснити гострим бажанням та потребою якомога швидше позбавити його репресивного характеру), в той час як капіталізація економіки, розвиток ринкових відносин, примат приватної форми власності потребували якісної модернізації цивільного судочинства.

Звичайно, що сьогодні, із плином часу, маючи можливість у ретроспективі аналізувати наслідки реалізованих заходів, нам легше абстрагуватися у судженнях стосовно критичної оцінки положень

Концепції. Однак у тому, що вона відіграла визначну роль у вирішенні проблем української державності, розвитку судової реформи та еволюції вітчизняної судової системи сумнівів у науковців немає.

Концепція поклала початок динамічному розвитку вітчизняного законодавства у сфері організації і функціонування судової влади.

Протягом двох років (1992–1994 рр.) було прийнято низку законодавчих актів, а саме: Закон України «Про Конституційний Суд України» від 3 червня 1992 р., Закон України «Про статус суддів» від 15 грудня 1992 р., Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 р., Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р., закони України «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України» та «Про органи суддівського самоврядування» від 2 лютого 1994 р., Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р. Було внесено зміни в Закон УРСР «Про судоустрій», Кримінально-процесуальний та Цивільний процесуальний кодекси УРСР стосовно складу суддів при розгляді окремих категорій справ, а також стосовно судового контролю щодо законності та обґрунтованості процесуальних рішень слідчих органів щодо арешту та деяких інших.

Для повноти уявлення про роль, яку відіграла Концепція у реформуванні судової системи, ми повинні констатувати, що внаслідок реалізації її окремих положень Україна отримала децентралізовану систему судів, що складалася з автономних систем загальних та арбітражних судів і Конституційного Суду України. Останній, незважаючи на прийнятий закон, не

функціонував. Постановою Верховної Ради України від 3 лютого 1993 року військові трибунали було перетворено на військові суди як складову системи загальних судів України.

Питання обраної структури судового устрою заслуговує особливої уваги, оскільки здебільшого від неї залежить створення або потужного державного інституту, або підконтрольної та залежної в усіх відношеннях організації. І як показав час, воно досі не втрачає своєї актуальності.

У той період з цього приводу висловлювалися різні думки. Зокрема, науковцями та державними діячами озвучувались пропозиції щодо створення п'яти окремих судових ланок відповідно до правової спеціалізації, які мають апеляційно-касаційну ієрархію, на вершині яких: Вищий карний суд, Вищий цивільний суд, Вищий господарський суд, Вищий адміністративно-фінансовий суд та Вищий військовий суд, та яку очолює Верховний Суд України. Таким чином, пише В. Шишкін, створюється розгалужена, спеціалізована, але ієрархічно оформлена цілісна система судової влади за винятком конституційного судочинства [9, 4–8]. Для нас важливо акцентувати увагу на очевидній перевазі запропонованої концепції, в якій мав місце наголос на інтегральних властивостях судової системи – структурованості, цілісності та ієрархічності, що свідчило про використання теоретичного доробку теорії систем, яке певною мірою гарантувало стабільність та ефективність функціонування запропонованої моделі судової структури.

Однак законодавче втілення та подальшу реалізацію отримала позиція Комітету конституційного нагляду, який запропонував створити Верховний Суд, окремий Конституційний Суд, Верховний Арбітражний Суд, а також мережу обласних та районних судів.

У цьому Україна виявилася солідарною з Росією та багатьма іншими колишніми «братськими республіками». Тож критика, яка звучала на адресу обраної моделі судової структури в цих країнах, які після розвалу СРСР розвивалися у схожих до України умовах і за схожим сценарієм, є цілком доречною для цілей нашого дослідження.

Так, О. Д. Бойков – один із розробників законодавчих актів у сфері судової реформи в Російській Федерації, вказав на очевидні для нього недоліки такого судової структури, які у нашій інтерпретації полягають у наступному [1, 68–70].

Перше – існування трьох самостійних, не пов'язаних між собою структур, послаблює судову владу як стабілізуючий фактор в державі та як орган захисту прав і свобод особи. В умовах протистояння законодавчої та виконавчої влад на авансцені – Конституційний Суд. Однак, як ми вже згадували, він не функціонував. Чому? Тому що, окрім Голови не було сформовано його складу. Причиною цього була незавершеність та слабкість положень про Конституційний Суд, зокрема недосконалий порядок його формування. За Законом, про який йшлося вище, судді Конституційного Суду України мали обиратися Верховною Радою України на 10 років, а пропозиції про персональний склад суддів – подаватися Головою Верховної Ради України та Президентом України в рівній кількості, за погодженням. Внаслідок відсутності такого погодження через політичне протистояння конституційні та законодавчі положення про орган конституційної юрисдикції залишалися нереалізованими [9, 17].

Друге – Верховний Суд і система судів, яка за ним стоїть, є природними держателями інформації про недоліки та достоїнства права, оскільки вони повсякденно його застосовують. Можна стверджувати, що ефект зусиль двох (трьох) судових органів примножився б при їх об'єднанні,

що можливо або при злитті судових установ, або шляхом встановлення процесуальних форм взаємодії різних структур судової влади.

Третє. Роль арбітражної системи з розвитком ринку буде зростати. Повний відрив її від Верховного Суду та Конституційного Суду створює самостійні та поки не вирішені проблеми контролю за законністю і дотриманням прав людини у цій сфері.

Четверте. Створення нових самостійних судових установ у державі важким тягарем лягає на бюджет і, значить, на платників податків. Їх організаційна інтеграція була би благом і з економічної точки зору.

П'яте. З'явився та почав проявляти свою дію фактор моральної дестабілізації: змагання структур судової влади в гонитві за привілеями, за політичною вагою їх лідерів... Процес суперництва загрожує стати хронічним.

«Якщо метою судової реформи, – пише О. Д. Бойков, – дійсно є створення Судової влади – авторитетної, здатної виконувати свої правозахисні функції, яка володіє можливістю коректувати дії інших гілок влади, – є сенс порозмірковувати про її внутрішній устрій. На нашу думку, це повинна бути певна єдина система, а не конгломерат розрізнених органів, які об'єднує лише назва» [1, 70].

На превеликий жаль, більшість із наведених аргументів не лише не втрачатимуть своєї актуальності в подальшому, у наступних пошуках оптимальної моделі судоустрою та спробах реформувати систему вітчизняних судів, а й загострять підняті науковцем проблеми.

До безумовних надбань судової реформи, ідеологічні засади якої були передбачені Концепцією, можна віднести наступні заходи.

Було закладено основи формування адміністративного судочинства, метою якого мав стати розгляд спорів між громадянами та органами державного управління, що відобразилось у нормативному врегулюванні порядку оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності адміністративних органів. Знайшли законодавче закріплення демократичні принципи судочинства. Вперше було проголошено, що судді є носіями судової влади, а також закріплено гарантії їх незалежності та недоторканності; запроваджено суддівське самоврядування. Було скасовано функцію прокурорського нагляду в суді за законністю судових рішень.

Однак поряд з очевидними досягненнями судової реформи на цьому етапі були й рішення деструктивні; низка прогресивних ідей Концепції не знайшла свого реального втілення, що, мабуть, було неминуче з огляду на оновлення всієї правової системи в умовах політичної та економічної дестабілізації.

Соціально-економічні умови, в яких здійснювалась судова реформа, коригували можливості влади у досягненні її цілей, що, як нам видається, не було враховано реформаторами.

Проте першочергово здійснення судової реформи гальмувалося чинниками політичного характеру, а саме через політичну кризу у 1993–1994 рр., спричинену політичним протистоянням між президентом та парламентом, юридичним підґрунтям якої слугувала чинна на той час Конституція УРСР 1978 року, яка заперечувала принцип поділу влади. Тому подальший процес якісних перетворень в державі був неможливий без прийняття нової Конституції України, яка б передбачала не лише декларацію про створення системи влади на основі принципу її чіткого поділу на законодавчу, виконавчу та судову, а й окреслювала б механізм взаємодії між цими інститутами влади.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Бойков А. Д.* Третья власть в России. Очерки о правосудии, законности и судебной реформе 1990–1996 гг. / А. Д. Бойков. – М. : НИИ проблем укрепления законности и правопорядка, 1997. – 264 с.
2. *Кивалов С. В.* Судебная реформа в Украине: разочарования и надежды / С. В. Кивалов. – Одесса : Астропринт, 2010. – 311 с.
3. *Куйбіда Р. О.* Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи : монографія / Р. О. Куйбіда. – К. : Атіка, 2004. – 288 с.
4. *Москвич Л. Н.* Принцип стабільності судової системи / Л. Н. Москвич // Проблеми законності. – 2013. – Вып. 122. – С. 194–201.
5. *Норт Дуглас.* Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / [пер. с англ. А. Н. Нестеренко ; предисл. и науч. ред. Б. З. Мильнера]. — М. : Фонд экономической книги «Начала», 1997. – 180 с.
6. *Стефанюк В.* Судова система України та судова реформа / В. Стефанюк. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 176 с.
7. *Сущенко В.* Судово-правова реформа і проблеми реформування кримінальної юстиції України в контексті розбудови правової держави / В. Сущенко // Наукові праці. Політичні науки. – Випуск 41. Том 54. – 2006. – С. 173–177.
8. *Цимбалістий Т. О.* Конституційна юстиція в Україні : навч. пос. / Т. О. Цимбалістий. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 200 с.
9. *Шишкін В.* Концепція судової реформи (Концепція та додаткові матеріали) / В. Шишкін. – К. : Українська правничка фундація, 1994. – Випуск № 1. – 55 с. – (Серія «Судова реформа»).

Стаття надійшла до редакції: 20.11.2015.

Рекомендовано кафедрою кримінального процесу та криміналістики

**SIGNIFICANCE OF CONCEPT OF JUDICIAL AND LEGAL REFORM IN UKRAINE
IN 1992 FOR JUDICIAL SYSTEM REFORMATION. VIEW THROUGH TIME**

Khotynska-Nor O. Z.

Abstract: The article provides author's view on the role of the Concept of judicial and legal reform in Ukraine in 1992 in the reformation of the judicial system. The view was formed on the basis of historical and legal analysis of contents of this document and consequences of its implementation. Reasons for the necessity to reform the judicial power were estimated. Particularly, it is stated that such factors as forming the ideas of legal state and civil society, withdrawal from the mythical ideology, realizing self-worth of a person, and search for an effective mechanism to protect human rights have formed the new ideology of the judicial reform, where the priority task was represented by the idea to form independent judicial power. Basing on the analysis of contents of the Concept, there is a conclusion that it was the first thoughtful and conceptual document, where it was possible to watch systematic approach to state judicial system reforming and application of scientific methodology.

In the context of historical peculiarities of state development, basic advantages are underlined. The Concept included a range of key moments for reformation of the judicial system:

a) clear system of views on the state judiciary and specialization principle was formed; b) new basis for legal status of judges was founded; c) perspectives of the development of procedural form of an individual's rights protection were outlined; d) stages of examining the legitimacy and the justification of judgements in appeal and cassation orders were determined; d) landmarks for the reformation of bodies of investigation, prosecution, advocacy and the Ministry of Justice were indicated. Nevertheless, it is remarked that along with obvious achievement of the judicial reform at this period of the development of the judicial system, also there were destructive decisions; a range of progressive ideas of the Concept was not really embodied. Probably, it was unavoidable due to the renewal of the whole legal system in terms of political and economical destabilization.

Keywords: judicial reform, history of judicial reform, judicial system, judicial power, development of judicial power.

ЗНАЧЕНИЕ КОНЦЕПЦИИ СУДЕБНО-ПРАВОВОЙ РЕФОРМЫ В УКРАИНЕ 1992 ГОДА В РЕФОРМИРОВАНИИ СУДЕБНОЙ СИСТЕМЫ. ВЗГЛЯД СКВОЗЬ ВРЕМЯ

Хотинская-Нор О. З.

Резюме: В статье изложен авторский взгляд на роль в реформировании судебной системы Концепции судебно-правовой реформы в Украине 1992 года, в основе которого историко-правовой анализ содержания этого документа и последствий его реализации. Представлено оценку причин реформирования судебной власти, а также характеристика условий, в которых осуществлялись изменения в судебной системе. В контексте исторических особенностей развития государства выделены преимущества и недостатки Концепции.

Ключевые слова: судебная реформа, история судебной реформы, судебная система, судебная власть, развитие судебной власти.